

Gjenopprettende prosess i familievoldssaker

- med fokus på barnets beste

En teoretisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (BOPPG30)

Politihøgskolen

2018

Kand.nr: 216

Antall ord: 6575

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Problemstilling	4
Avgrensning	5
Oppgavens oppbygning	5
Metode	6
Forforståelse	6
Kildesøk og kildekritikk	6
Begrepsavklaring	7
Forebyggende arbeid	7
Gjenopprettende prosess	7
Konfliktrådet	8
Barn som opplever vold i nære relasjoner	8
Teori og drøfting	8
Politiets forebyggende arbeid	9
Politiets møte med barnet	10
Vold i hjemmet i det tradisjonelle straffesystemet	11
Bruk av konfliktrådet ved vold i nære relasjoner	12
Konfliktrådsbehandling sammenlignet med det tradisjonelle straffesystemet	13
Prosjekter med bruk av konfliktråd og tilrettelagte samtaler	14
Politiets samarbeid med konfliktrådet	17
Avslutning	19
Litteraturliste	21
Lovverk	23
Selvvalgt pensum	23

Innledning

“Jeg er glad i mamma. Hun er egentlig ganske snill. Jeg trenger bare en pause”.

En gruppe aktører er samlet for tilrettelagt avhør ved Barnehuset. I rommet ved siden av sitter en 15 år gammel jente med utenlandsk opprinnelse. Til tross for hennes fremmedkulturelle bakgrunn og familie, er jenta veltalende med god nordnorsk dialekt. Blikket til jenta er festet mot kameraet på veggen. Hun er klar over at det sitter noen bak kameraet og følger med på det hun snart skal snakke om. Jenta trekker pusten og synker sakte tilbake i den varme stolen kledd med mykt saueull. Etter en god kontaktetablering, blir jenta gjort kjent med sine rettigheter og plikter. Hun beskriver deretter en hverdag med begrensede muligheter for fritid og venner. Men det er ikke alt. Hun blir i samme øyeblikk satt i en posisjon hvor hun blir nødt til å velge mellom fortielse eller en forklaring av virkeligheten.

Høsten 2013 kom Unicef ut med en rapport hvor Norge ble kåret til det nest beste landet å vokse opp i. Rapporten sammenlignet levekårene i de 29 rikeste landene i verdenen. (Adamson, 2013). Til tross for dette blir det avdekket en rekke saker av vold mot barn i Norge. Disse sakene beskriver en virkelighet man ikke skulle tro fantes i landet som skårer nest best på kåringen.

Våren 2017, var jeg på hospitering ved Barnehuset i Tromsø. Barnehuset er en arena hvor barn med ulik bakgrunn kommer inn til tilrettede avhør. Her skal det tilrettelegges for en avhørssituasjon i barnevennlige omgivelser. Pårørende og barnet får råd og veiledning, samt psykologisk hjelp dersom det er aktuelt. Ansatte ved Barnehuset har lang erfaring med barn, og er derfor i god stand til å imøtekomme det mest fryktfulle og nervøse barnet av alle. De jobber tett med andre aktører, som for eksempel barnevernet, som sammen ivaretar barnet på en best mulig måte.

Politiets rolle i denne sammenheng, er å snakke med barna under det som kalles tilrettede avhør. De er antrukket i sivile klær og har spesialkompetanse på området. Denne type avhør er det som tidligere ble kalt dommeravhør. Det tverrfaglige samarbeidet ved Statens Barnehus, har bidratt til en positiv utvikling og er et arnested for faglig påfyll, samarbeid og styrking (Lillevik & Edvardsen, 2016).

Under min hospitering møtte jeg barn som hadde vært vitne til episoder av vold mellom foreldre, men også barn som selv var blitt utsatt for vold. Gjennom tilrettelagte avhør fikk jeg et innblikk i flere av barnas hverdag. Dette førte til at jeg fikk interesse for fenomenet vold i nære relasjoner. Jeg ønsker å se nærmere på tiltak som kan iverksettes for å hjelpe de som trenger det. Barn som opplever vold i familien er et viktig, men også et alvorlig samfunnsproblem. Norge er et av flere land som forbyr fysisk avstraffelse av barn. Likevel blir vold brukt til blant annet oppdragelse, også her i landet. Alle barn fortjener trygghet i sine hjem, og vi er derfor nødt til å stå sammen i det forebyggende arbeidet, behandlingen og oppfølgingen slik at skadene blir mindre. Politiet og andre etater har et felles ansvar for å imøtekomme, forebygge og avverge denne alvorlige formen for kriminalitet og iverksette tiltak gjennom tverrfaglig og tverretatlig samarbeid. (Lillevik & Edvardsen, 2016)

Jeg har valgt å fokusere på det forebyggende arbeidet da det er et viktig fokusområde i politiet. Jeg ønsker med denne oppgaven å belyse muligheter norsk politi har for forebyggende arbeid i saker som omhandler vold i nære relasjoner hvor barn er direkte utsatt eller vitne til voldshendelser. Oppgaven gir ingen fasitsvar på hvordan forebyggende arbeid skal bedrives, men setter fokus på bruken av gjenopprettende prosess. Jeg vil redegjøre for hva gjenopprettende prosess innebærer under punktet begrepsavklaring.

Politisk og faglig ledelse i justissektoren ønsker økt bruk av gjenopprettende prosess i alle straffesaker som man mener egner seg, både som et alternativ og et tillegg til tradisjonell straffesaksbehandling. (Lie, 2015) Målet med oppgaven vil ikke være å komme med en konklusjon om hva som er rett gjennomføring i disse sakene, men å se muligheter og utfordringer politiet har ved bruk av gjenopprettende prosess som et supplement eller et alternativ til tradisjonell straffesaksbehandling.

Problemstilling

I løpet av praksisåret innså jeg at omfanget av barn som vokser opp i voldshjem er større enn hva jeg trodde. Jeg ønsker på bakgrunn av dette, primært å se på muligheter som kan ivareta barnets beste ved bruk av gjenopprettende prosess. En av politiets viktigste primæroppgaver, er forebyggende arbeid rundt barn og unge. Temaet og problemstillingen har derfor stor relevans for politiets rolle og funksjon i samfunnet. Det har vært en lang prosess, hvor jeg stadig har tilegnet meg kunnskap som har utviklet min forforståelse til temaet. Gjennom arbeid, har jeg kommet fram til følgende problemstilling:

Kan politiet bedre ivareta barn som har vært utsatt for vold i hjemmet ved bruk av gjenopprettende prosess?

Avgrensning

Formålet med oppgaven, er å gå i dybden og undersøke min problemstilling. Jeg har ut i fra oppgavens omfang og størrelse, valgt bort temaer som kunne vært med på å belyse problemstillingen. Jeg har ikke mulighet til å ta for meg alle ulike former for forebyggende arbeid, men har valgt å rette fokus mot gjenopprettende prosess med konfliktråd som hovedfokus. Jeg vil ta utgangspunkt i at det allerede foreligger en hendelse hvor det har blitt utøvd vold. Fokuset mitt vil derfor være på forebygging av nye voldshendelser hvor barn er involvert. Jeg vil ikke rette fokus mot forebyggende tiltak som politiet kan iverksette på stedet etter en voldshendelse.

Det vil rettes oppmerksomhet mot barn som har vært vitne til eller blitt utsatt for vold av omsorgspersoner. Jeg vil se nærmere på hvordan gjenopprettende prosess kan benyttes som et alternativ eller et supplement til tradisjonell straff og på den måten forebygge ny vold gjennom god oppfølging og ivaretagelse av offer, pårørende og voldsutøver. Jeg vil drøfte muligheter og utfordringer som begge metodene byr på, og undersøke hvordan politiet bedre kan ivareta barnets beste med fokus på deres behov.

I saker som omfatter vold i hjemmet hvor barn er involvert vil det alltid oppstå et tverretatlig samarbeid hvor blant annet skole og barnevern vil komme på banen. Jeg er klar over at disse aktørene vil være viktig for å ivareta barnets beste i ettertid av en voldshendelse, men mitt fokus i denne oppgaven kommer til å være på hvordan politiet bedre kan ivareta barna. Jeg kommer til å nevne det tverretatlige samarbeidet, men vil ikke gå noe nærmere inn på det.

Oppgavens oppbygning

Oppgaven tar utgangspunkt i en selvopplevd episode som jeg har valgt å presentere innledningsvis. Fremgangsmåten jeg har brukt for å belyse temaet vil jeg gjøre rede for i metodedelene. Jeg vil deretter kort ta for meg min forforståelse og bevissthet rundt temaet. Det teoretiske rammeverket står sentralt i en oppgave som denne. Jeg vil derfor gi leseren et innblikk i hvordan jeg systematisk har fremskaffet litteratur som ligger til grunn for oppgaven. Jeg vil deretter presentere noen begreper som leseren må ha kunnskap om for den

videre forståelse av oppgaven. I hoveddelen vil leseren bli presentert for teori som er med på å besvare min problemstilling. Jeg vil fokusere på hvorvidt politiet bedre kan ivareta barn som har vært utsatt for vold ved bruk av gjenopprettende prosess. Dilemmaet vil bli drøftet og sett i lys av hensynet til barnets beste.

Metode

Sosiologen Vilhelm Auberg definerer metode slik:

“En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og kommer frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder” (Dalland, 2012, s. 111).

Oppgaven er skrevet som en teoretisk oppgave, noe som betyr at jeg har innhentet relevant litteratur, bearbeidet den og til slutt drøftet funnene for å belyse problemstillingen min på en best mulig måte. En teoretisk oppgave åpner for at problemstillingen kan drøftes fra flere sider og i fra ulike perspektiver. Målet med oppgaven er å belyse problemstillingen ved bruk av teoretisk metode. (Dalland, 2012)

Forforståelse

Kunnskapen og forståelsen jeg har hatt om temaet har vært begrenset helt til jeg startet på politihøgskolen. Gjennom oppveksten min har jeg vært uvitende og tenkt at alle barn har det bra. Min forforståelse har derfor påvirket hva jeg har observert og hvordan jeg har vektlagt og tolket mine observasjoner opp gjennom årene. Jeg har gjennom erfaringer og arbeid, opparbeidet kunnskap og knyttet mer forståelse rundt temaet. Det vil være viktig at jeg er bevisst på min forforståelse når jeg skriver denne oppgaven (Dalland, 2012). Min forforståelse vil kunne påvirke mitt valg av litteratur og hvordan jeg tolker det jeg leser. Jeg har derfor vært bevisst på dette, og på den måten vært gjennomtenkt i valg av litteratur og bruken av denne.

Kildesøk og kildekritikk

Gjennom en lang prosess, har jeg lest meg opp, samlet inn og redusert informasjonsmengden til et håndterbart volum. Drøftelser vil derfor bygge på et mer presist grunnlag og oppgaven vil legge bedre til rette for refleksjon rundt min problemstilling. Det finnes mye forskning på felt som; “vold i nære relasjoner”, “familievold”, “konfliktråd” og “gjenopprettende

prosess'', men forskning på temaene sett i sammenheng med barn er det mindre av. Det har derfor vært noen utfordringer med å finne aktuell litteratur som reflekterer mitt utgangspunkt. Jeg har også vært i kontakt med ansatte ved Statens Barnehus, samt leder for Konfliktrådet i Troms, som alle har bidratt med tips og annen relevant litteratur.

Hensikten med vitenskapelig metode er å kunne etterprøve svarene man kommer fram til. På den måten vil leseren kunne komme fram til de samme funnene som jeg gjorde. Utfordringer som kan oppstå ved bruk av vitenskapelig metode, er at litteraturen som innhentes kan være litteratur som allerede er drøftet og tolket av andre personer. Jeg har derfor vært bevisst på å sjekke kildene mine opp mot eventuelle primærkilder for å se at det som fremkommer er riktig tolket. Jeg har gjennom min tilnærming til temaet vært bevisst på å velge litteratur som både taler for og i mot økt bruk av konfliktråd. Litteraturen som er anvendt i oppgaven er hovedsakelig skrevet av fagpersoner innen familievold og konfliktråd. Jeg har også innhentet litteratur fra lærebøker, noe jeg anser som pålitelige og troverdige kilder.

Begrepsavklaring

Forebyggende arbeid

Politiet har to hovedstrategier for forebyggende arbeid: proaktivt og reaktivt. Med proaktiv forebygging menes de tiltak som settes inn for å forhindre at et lovbrudd finner sted. Reaktiv forebygging skjer etter et lovbrudd har skjedd, for å forebygge gjentatte lovbrudd. Et tradisjonelt reaktivt tiltak kan være bruk av straff. (Edvinsen, 2012). Når jeg snakker om forebygging ved bruk av gjenopprettende prosess i oppgaven er det reaktiv forebygging det siktes til.

Gjenopprettende prosess

Gjenopprettende prosess er en type konfliktløsning som internasjonalt går under samlebetegnelsen restorative justice. I den internasjonale faglitteraturen refererer man ofte til den britiske forskeren Tony Marshalls definisjon:

''Gjenopprettende prosess er en prosess der alle parter som er berørt av en forbrytelse, kommer sammen for å avgjøre i felleskap hvordan de skal forholde seg til følgene av forbrytelsen og dens fremtidige konsekvenser'' (Lie, 2015, s. 145)

Gjenopprettende prosess er utviklet som et alternativ eller supplement til den tradisjonelle straffeprosessen, hvor tanken er at de berørte partene aktivt deltar i løsningen av konflikten. På denne måten vil offerets behov ivaretas på en god måte. (Lie, 2015) Mekling mellom gjerningsperson og offer, eller stormøte hvor alle berørte parter er involvert, er de mest brukte og omtalte formene for gjenopprettende prosess. (Konfliktrådet, 2014)

Konfliktrådet

Konfliktrådet er en statlig tjeneste som tilbyr mekling som metode for å håndtere konflikter. Hensikten er at partene gjennom dialog kan finne frem til gode løsninger, enten det gjelder å gjøre opp for konkrete lovbrudd, eller gjenopprette mellommenneskelige relasjoner. (Konfliktrådet, u.å.) Konfliktrådet kan være et alternativ til å føre saken i retten. I tillegg kan det benyttes som en del av andre straffereaksjoner, som for eksempel vilkår til dom eller som del av samfunnsstraff. For at en sak skal kunne sendes til konfliktråd, er det viktig at partene er villig til å delta aktivt og at de er villig til å ta ansvar. (Lie, 2015)

Barn som opplever vold i nære relasjoner

Mishandling i nære relasjoner er straffbart etter Straffeloven (2005) § 282. Lovbestemmelsen omfatter både direkte voldsutøvelse mot barn, men også når barnet er vitne til for eksempel fars voldsutøvelse mot mor. Barn som er vitne til vold mellom foreldre er å anse som psykisk vold mot barna. Dette vil være like skadelig for barnet som hvis barnet selv ble utsatt for volden. (Mossige & Stefansen, 2016)

Teori og drøfting

«Et av de beste politimessige tiltakene for å hindre tilbakefall, er en rask og prioritert straffesaksavvikling kombinert med tiltak egnet for å hindre ny kriminalitet. Det er et mål å møte førstegangsløvbryteren med en straffereaksjon som tydeliggjør konsekvensene og gir samtidig muligheter for rehabilitering. Brede tiltakskjeder der hjem, skole, barnevern, konfliktråd og lokale frivillige tiltak engasjeres, har en god forebyggende effekt mot tilbakefall». (Justis- og beredskapsdepartementet, 2000-2001, s. 48)

Da det ofte er politiet som kommer i kontakt med familiene og volden, får de en svært sentral rolle i arbeidet som legges til grunn for videre etterforskning og oppfølging. I Yngvil Grøvdals avhandling om kvinners opplevelse av straffeforfølgning knyttet til voldelige partnere, fremkommer det at straffeforfølgningen alene oppleves som lite egnet til å ivareta trygghet og sikkerhet for ofrene. Hun beskriver at konflikter ofte øker ved bruk av strafferettslig forfølgning, og at kvinners behov for å bli lyttet til og tatt på alvor ofte ikke blir fokusert på. Det er stor grunn til å tro at dette også gjelder for barn. (Lillevik & Edvardsen, 2016)

Som foreldre er man en av barnas viktigste støttespillere. En god oppvekst, med trygge rammer og godt foreldreskap, blir avgjørende for at barn skal føle seg trygge. Jeg tror derfor det blir viktig at det rettes fokus på oppfølging av foreldre som utøver vold. Sammen med dette vil ivaretagelse av barna være viktig for å imøtekomme deres behov og for å forebygge nye voldshendelser i familien. Dette ligger til grunn for at jeg ønsker å se nærmere på bruk av gjenopprettende prosess som et supplement til straff, eller som et alternativ for straff. Her står offerets interesser i sentrum, noe jeg mener politiet burde ha større fokus på.

Politiets forebyggende arbeid

For å belyse problemstillingen har jeg valgt å se på muligheter og utfordringer som oppstår når barn blir vitne til eller utsettes for vold i nære relasjoner. Jeg har valgt å se på to metoder for oppfølging av en straffbar handling; tradisjonell straffeoppfølging og gjenopprettende prosess. Jeg vil sammenligne metodene og drøfte bruken av dem i en forebyggende kontekst.

Det har de siste årene vært økt fokus på ofre og fornærmede i voldssaker. Ofre i voldssaker har behov for støtte og hjelp som går utover det en tradisjonell straffeforfølgning kan imøtekomme. Deres straffeprosessuelle rettigheter skal sikres, så vel som de ikke-rettslige aspekter som støtte, veiledning, rehabilitering og rådgivning. (Elvegård & Paulsen, 2013)

Politilovens § 1 beskriver forebyggende politiarbeid som et av politiets hovedmål. I politilovens § 2 fremkommer det at forebyggende arbeid er en sentral oppgave for politiet. Det er viktig at politiet sammen med andre aktører imøtekommer ofre som utsettes for vold, og at de gjennom forebyggende tiltak arbeider mot vold i nære relasjoner. Spesielt viktig er det å ta barnas behov på alvor. Barn som utsettes for omsorgssvikt og mishandling har større risiko for å utvikle psykiske problemer i fremtiden (Clausen, 2004). Barna er vår fremtid, og det er de som skal overta og bidra for samfunnet i fremtiden.

Dette betyr ikke at vi skal utelukke den voldsutøvende eller den voldsutsatte forelderen. Forebygging mot partnervold vil være svært viktig for å forhindre ytterligere vold mot barn. Det er vist at sannsynligheten for at et barn blir utsatt for vold, er større i familier hvor det forekommer vold mellom foreldrene. En økt innsats rettet mot å hjelpe hele familien i saker hvor vold fremkommer blir derfor viktig. (Mossige & Stefansen, 2016) Jeg vil under neste punkt ta for meg hvorfor det kan være krevende å dokumentere volden som barna opplever.

Politiets møte med barnet

Politiet har en unik mulighet til å skape kontakt og bygge tillit i møte med barn som opplever vold. God kontaktetablering vil legge grunnlag for det videre arbeidet med barnet, og vil få stor betydning for barnets motivasjon til å fortelle om det som skjer i hjemmet. Å forebygge vold handler om å ta barnets situasjon på alvor, forstå barna og se saken fra deres side. Når politiet kommer på banen, vil mange barn oppleve dette som svært skremmende, og det er viktig at de har forståelse for dette. Mange barn blir bekymret når de ser politiet i deres hjem. Dette handler om alt fra at selve situasjonen er kaotisk, til lojalitet og frykt for hva som kan skje med familien om de forteller noe. (Lillevik & Edvardsen, 2016)

Barn som opplever vold trenger oppfølging, beskyttelse fra ny vold og hjelp til å mestre livet sitt igjen. Derfor blir det viktig å etablere en sterk tverretattlig innsats rundt barnet, og tilrettelegge slik at barnet føler seg godt ivaretatt. Det kan være flere grunner til at barnet ønsker å skjule volden for politiet. Grunnen er ofte knyttet til sterke bindinger og lojalitetsfølelser, eller redsel for represalier fra foreldre eller andre omsorgspersoner hvis en

forteller om hva som har skjedd. Andre grunner kan være at barnet føler skam og skyld for det som har skjedd, eller fordi de har levd med problemene i så lang tid at de er blitt tilpasset volden og på den måten tror at det er normalt. (Lillevik & Edvardsen, 2016)

Dersom volden ikke kommer fram i avhør, vil det kunne resultere i henleggelse. Dette vil kunne resultere i ytterligere trusler om vold og voldshandlinger kan øke i intensitet når en voldsutsatt forsøker å bryte ut av volden. Derfor er det viktig at politiet gjør en god jobb fra starten og følger saken opp ordentlig. Dette vil bli avgjørende for at det rettslige hensynet ivaretas og for at saken fører fram til rettslig behandling og domfellelse. (Lillevik & Edvardsen, 2016) Jeg vil under neste punkt, se nærmere på hvordan vold i hjemmet følges opp i det tradisjonelle straffesystemet.

Vold i hjemmet i det tradisjonelle straffesystemet

Hvordan skal det reageres ovenfor gjerningspersonen slik at vedkommende innser alvorret ved å begå handlingen, og samtidig ha et formål om å forebygge fremtidig kriminalitet? Straff er en reaksjon på en handling som bryter med norsk lov. Det er mange faktorer som er med på å besvare spørsmålet, og ett av dem finner man hvis man ser på strafferettens formål. Den er ment til å virke forbyggende gjennom individual- og allmennprevensjon.

Individualprevensjon skal virke forebyggende for den som straffes og på den måten forhindre at vedkommende begår nye lovbrudd. Dette skal skje gjennom avskrekking, uskadelliggjøring og rehabilitering av lovbrøyteren. Allmennprevensjon er ment å virke avskrekkende, moraldannende og vanedannende på befolkningen. (Lie, 2015)

Siden 2006 har det vært en formidabel økning i registrerte saker som omhandler mishandling i nære relasjoner. Aas (2013) sier at det er lite som tyder på at dette skyldes et forhøyet voldsnivå i befolkningen, men heller en brå økning i anmeldelsestilbøyeligheten. En annen årsak han trekker frem, er politiets økte bevissthet på bruken av familievoldsbestemmelsen. At det registreres et betydelig større antall saker, gjør at det forventes at det settes av mer tid og ressurser til å følge opp sakene. Dette gir derimot ikke gode resultater med mindre man klarer å bevise skyld og på den måten får en tiltalebeslutning. (Aas, 2013)

I 2016 etterforsket politiet 2792 saker som omhandlet vold i nære relasjoner. Av alle sakene, ble hele 73 % stående som uoppklarte lovbrudd. 98,7 % av de uoppklarte lovbruddene ble henlagt på grunn av manglende bevis. (Statistisk sentralbyrå, 2017) Det tyder derfor på at

vold i nære relasjoner ser ut til å være vanskelig å bevise. (Aas, 2013) Med tanke på oppgavens problemstilling er det viktig å huske at statistikken også omhandler saker hvor barn ikke er involvert. Likevel vil deler av statistikken inkludere saker hvor barn har vært involvert. Noe av grunnen til henleggelse hvor barn har vært involvert, kan som tidligere nevnt, handle om at det er vanskelig å innhente nok informasjon i avhør med barna. Andre grunner til henleggelse kan være at det er vanskeligere å dokumentere vold som skjer over tid, enn enkeltstående tilfeller av vold. Dette kan være fordi volden ofte innebærer psykisk mishandling, noe som er vanskelig å bevise. (Aas, 2013)

Bruk av konfliktrådet ved vold i nære relasjoner

Konfliktrådets virksomhet er forankret i konfliktrådsloven (2014). Her fremkommer det at konfliktrådet skal arrangere møter mellom parter i konflikter som oppstår fordi en eller flere personer har påført andre en skade, et tap eller en annen krenkelse, jf. § 1, første ledd. Det kommer også frem at behandling i konfliktrådet krever frivillig samtykke fra partene. Dersom en part er under 18 år, må partens verge samtykke i at en sak blir behandlet i konfliktrådet. Videre fremkommer det at dersom verge ikke kan eller vil ivareta partens interesse i saken, skal midlertidig verge oppnevnes etter vergemålslovens regler, jf. § 11. Dette blir gjeldene i saker hvor barnet opplever vold fra deres foreldre.

I norsk sammenheng er det vanlig at straffesaker overføres til konfliktrådet uten at det er tatt ut tiltale, altså som alternativ til straff. I senere tid har det blitt åpnet for løsninger der gjenopprettende prosess også kan benyttes som en del av andre straffereaksjoner. I dag kan retten blant annet fastsette mekling i konfliktrådet eller oppfølging i konfliktråd som vilkår for betinget fengsel (Holmboe, 2016).

Bruken av gjenopprettende prosess har vært mest vanlig innenfor ungdomskriminalitet, men de siste årene har det blitt mer og mer vanlig å bruke metoden ved voldskriminalitet og familievold. Samtidig har fokuset på ofre og fornærmede økt i voldssaker, og da spesielt ofre for vold i nære relasjoner. Ofrene har et behov for støtte og hjelp, noe den tradisjonelle straffeprosessen ikke kan ivareta. Det vil derfor ikke være nok at ofrenes straffeprosessuelle rettigheter sikres, men at de får støtte, rehabilitering og rådgivning, gjennom gjenopprettende prosess (Elvegård & Paulsen, 2013).

En stor andel av ofrene velger å opprettholde kontakten med gjerningspersonen, også etter en anmeldelse. Det kan være ulike forklaringer på det, men som statistikken viser, er det få tilfeller av familievold som fører til domfellelse. Dette tydeliggjør et fokus på offeret både underveis og i etterkant av en prosess. Dette blir sentrale argumenter for å koble familievold med gjenopprettende prosess. (Elvegård, Frigstad, & Thorshaug, 2011) Jeg vil under neste punkt ta for meg konfliktrådsbehandling sammenlignet med det tradisjonelle straffesystemet.

Konfliktrådsbehandling sammenlignet med det tradisjonelle straffesystemet

For mange ofre og pårørende vil straffen som idømmes en gjerningsperson føles mild. Noen vil føle at en lang straff er det mest rettferdige ovenfor gjerningspersonen. Likevel viser det seg at straff nødvendigvis ikke hjelper ofre og pårørende etter et lovbrudd eller forhindrer fremtidig kriminalitet. For mange av de som opplever vold i nære relasjoner, kan tanken om straff for en av sine nærmeste være det siste de ønsker. (Lie, 2015) Det er langt i fra sikkert at en fengselsstraff fører til fred for den voldsutsatte. Dette vil ofte bare gi et midlertidig pusterom. Det vil derfor være viktig å se på tiltak som kan bidra til en bedre fremtid. (NKVTS, 2011) En mulighet kan være bruk av gjenopprettende prosess, som jeg nå skal se nærmere på.

Den tradisjonelle straffeprosessen er begrenset i forhold til gjerningspersonens forståelse for hvordan offeret har det i ettertid av en kriminell handling. Ved gjenopprettende prosesser står ansvar og erkjennelse som viktige og sentrale begreper. (Lie, 2015) Det viser seg at offerets behov også står sentralt i en gjenopprettende prosess. Da den australske forskeren Braithwaite gjennomførte en offerundersøkelse, viste det seg at ofrene som ble behandlet i en gjenopprettende prosess, var mer fornøyde enn ofrene som hadde gjennomgått en tradisjonell rettssak. I undersøkelsen var respekt og rettferdighet gjennomgående for flere av ofrenes behov. Andre behov var at de ønsket at deres syn ble sett på som viktig, samt en emosjonell gjenoppretting, inkludert en unnskyldning. (Lie, 2015, s. 151) For å gi en pekepinn på hvorfor ofrene i undersøkelsen til Braithwaite var mer fornøyde etter en gjenopprettende prosess, vil jeg se nærmere på fornærmedes behov i saker som omhandler vold i nære relasjoner.

I en utredning utgitt i 2006, blir det beskrevet at offerets ønske om straffeprosessuelle rettigheter, utelukkes fordi de ofte er uten kjennskap til juridisk terminologi. Hvilke typer lovbrudd ofrene blir utsatt for gir ulike interesser og behov knyttet til straffesaken. Andre faktorer som spiller inn vil være kjønn, alder, sosiale forhold og personlighetstrekk. Det

varierer altså mellom grupper av fornærmede og mellom personer som har blitt utsatt av samme type forbrytelse, men med forskjellige forutsetninger. (NOU 2006:10, 2006, s. 112)

Straffesaker har blitt ansett som et anliggende mellom staten og den siktede. Offeret for handlingen har blitt ansett for å ha lite legitim personlig interesse i statens straffeforfølgning. Til tross for dette, er ønsket om å ha legitime interesser noe som står høyt hos de fleste ofre. Ønske om verdighet og respekt for den posisjonen de står i under en sak, står overordnet hos de fleste. Deres rett til å delta, få informasjon og bli hørt er viktig. I verste fall kan et møte med rettsvesenet resultere i en negativ opplevelse for offeret og dermed skape en dobbel belastning. (NOU 2006:10, 2006, s. 114)

Noen anmeldelser gitt av fornærmede parter vil kunne være preget av et ønske om hevn. Likevel har det vist seg at hevn ikke er noe fremtredende begrunnelse for å anmelde, spesielt for saker som omhandler vold i nære relasjoner hvor partene har sterke bånd. Det vil for mange være viktig å få plassert ansvar og skyld, og på den måten få en unnskyldning fra gjerningspersonen. (NOU 2006:10, 2006, s. 116) Gjennom rettsprosessen viser det seg at ofre kan føler seg oversett, tilsidesatt og i enkelte tilfeller også misbrukt. Dette kan skyldes et stort fokus på at gjerningspersonen skal stilles til straff for den urett som er gjort, og at offerets posisjon på den måten blir fortrenget. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2011)

Ved gjenopprettende prosesser står ofrenes, gjerningspersonens og lokalsamfunnets behov sentralt. Her finner vi blant annet prinsippet om at en forpliktelse skapes etter en forbrytelse. Samtidig skjer det en krenkelse av relasjoner mellom to mennesker, og målet videre er å gjøre godt igjen den urett som er begått. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2011) Hvordan man skal behandle og reagere på slike konflikter, bygger på fire sentrale elementer; et direkte møte mellom de involverte partene, at gjerningspersonen skal gjøre opp for seg gjennom for eksempel oppreisning til offeret, reintegrering av både gjerningsperson og offer, og inkludering av offeret ved at det gis en sentral rolle i håndtering av konflikten (Lie, 2015).

Prosjekter med bruk av konfliktråd og tilrettelagte samtaler

Det reises mange sammensatte problemstillingene i saker som omhandler vold i nære relasjoner. For å imøtekomme disse har regjeringen forslått en rekke tiltak som skal bedre

politiet, utdanningsinstitusjonene og hjelpeapparatet slik at de skal bli bedre skolerte, mer samordnet og dyktigere på dette området.

I handlingsplanen Vendepunkt (2011) fremkommer det en målsetning om at ofre for vold i nære relasjoner skal sikres nødvendig hjelp og beskyttelse. Det sies også at de skal gis et tilbud om tilrettelagte samtaler med voldsutøver. Målet med å bruke gjenopprettende prosess som tilnærming, er at det i tillegg til den tradisjonelle straffebehandlingen av det straffbare forholdet, skal åpne for å se nye alternativer for å hjelpe den voldsutsatte. Hensikten var å undersøke om frivillig bruk av tilrettelagte samtaler og/eller stormøter rundt voksne og barn kunne virke forsonende, gjenopprettende og forebyggende, og således være et fornuftig virkemiddel i familievoldssaker. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2011)

Tiltak 21, 22 og 23 omhandler tre prosjekter hvor det tas i bruk konfliktråd og tilrettelagte samtaler som tilbud ved siden eller som alternativ til det strafferettslige sporet. Begrunnelsen bak tiltakene er at rettsapparatet ikke har en tilstrekkelig helende effekt og at det er behov for å opprette et tilbud for de involverte. Prosjektene skiller seg fra tradisjonell konfliktrådsbehandling, både gjennom strukturen og prosessen. Pilotprosjektene tar utgangspunkt i gjennomføring av individuelle formøter med hver av partene før det gjennomføres tilrettelagte samtaler. Her blir volden kartlagt, samt hva partenes forventninger er. Det blir også tatt opp om det er behov for andre instanser med i samtalen. Aktuelle aktører i slike samtaler vil for eksempel være politi og barnevern. (Elvegård & Paulsen, 2013)

Tiltak 21 ble gjennomført av konfliktrådet i Trondheim. Prosjektet ble gjeldende for saker hvor barn var vitne til vold, men også i saker hvor både barn og partner hadde vært utsatt for vold. Bakgrunnen for dette var at konfliktrådet ønsket å synliggjøre barna, men også understreke at det å være vitne til vold gjør barna til ofre for vold i nære relasjoner. I tiltaket ble straffesakene overført til konfliktrådet og fungerte som et alternativ til straff. En av målsetningene var å ha større fokus på å gi tilretteleggerne kunnskap om de ”usynlige barna”, varsle og/eller involvere barnevernet i tilfeller hvor familien hadde barn, samt gjøre barnet til en selvstendig part med eget saksnummer. Det ble derfor et større fokus på tverretattlig samarbeid, samtidig som man så at barnas behov ble løftet fram i større grad. Den tette oppfølgingen som ble gitt, avdekket ofte mer enn hva politiet og hjelpeapparatet klarte. På den måten ble kontakten med konfliktrådet fungerende som et sikkerhetsnett for ofrene. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2011)

Kritikken mot bruk av mekling og tilrettelagte samtaler er at ubalansen i maktforholdet mellom gjerningsperson og offer gjør slike samtaler uegnet. Konfliktrådet erkjenner at det vil være utfordrende hvis gjerningspersonen går inn i samtale med en agenda om å oppnå fordeler i sin sak. (Elvegård & Paulsen, 2013) Forsker ved Nasjonalt kunnskapssenter, Yngvild Grøvdal skriver i en artikkel at flere av mennene i prosjektet i Trondheim bagatelliserte volden og at kvinnene opplevde dette som utfordrende (Grøvdal, 2013). Derfor må det foreligge visse forutsetninger for at en slik behandling skal bli vellykket. Det vil være avgjørende at gjerningspersonen har erkjent voldshandlingen. Videre må det må foreligge frivillighet om å møtes, også fra offerets side, samt at tilretteleggere opptrer som uavhengige personer. På den måten vil man unngå skjev maktbalanse og underliggende agendaer. (Elvegård, Frigstad, & Thorshaug, 2011)

Tiltak 22 omhandlet mekling i saker hvor det foreslås besøksforbud. Dette var et prosjekt som ble igangsatt av konfliktrådet i Oslo og Akershus. Her ble konfliktrådet brukt som en arena hvor følger av besøksforbud diskuteres i trygge omgivelser. På denne måten vil man kunne sikre bedre gjennomføring av besøksforbudet, og på den måten hindre uønskede hendelser i besøksforbudtiden. (Elvegård, Frigstad, & Thorshaug, Tilrettelagte samtaler ved familievold, 2011) Jeg har valgt å ta med dette tiltaket fordi det vil være svært gunstig for parter med felles barn å bli enig om praktiske løsninger som overlevering av barna dem i mellom. På denne måten vil konfliktrådet legge til rette slik at man unngår unødvendig krangling, og uønskede brudd på besøksforbudet, noe som vil ivareta barna på en god måte.

Tiltak 23 omhandler tilrettelagt dialog i regi av konfliktrådet i saker som omhandler vold i nære relasjoner. Prosjektet ble igangsatt av Konfliktrådet i Østfold og hadde oppstart i 2010. Behandlingen i konfliktrådet går som et tillegg til straffesaken. Tanken er at partene skal kunne møtes på ønsket tidspunkt for dialog, uavhengig av hvor de befinner seg i straffesaken. Et offer kan i mange saker føle bekymring og frykt for hva som vil skje når for eksempel gjerningspersonen slipper ut av fengsel. En dialog med gjerningspersonen i forkant av straffen, vil kunne minske frykten og bidra til at offeret kommer seg ut av offerrollen på et tidligere tidspunkt. På den måten vil offeret i større grad få kontroll over eget liv igjen. (Elvegård & Paulsen, 2013)

Politiets samarbeid med konfliktrådet

Da oppgaven min omhandler hvordan politiet bedre kan ivareta barn som har vært utsatt for vold ved bruk av gjenopprettende prosess, har jeg helt avslutningsvis valgt å se på hvordan politiet kan samarbeide med konfliktrådet. Her vil jeg trekke fram noen argumenter for og i mot bruk av konfliktråd.

For en utenforstående, men også enkelte polititjenestepersoner, kan beskrivelsen om et møte hvor offer og gjerningsperson snakker sammen, tar hverandre i hånden og offer får en unnskyldning, være vanskelig å forstå. Det kan virke rart at et slikt møte skal kunne tilfredsstille et offer som har opplevd vold fra en av sine nærmeste. Som Braithwaith forklarer, sitert av Lie (2015), beskrives tiden etter en gjenopprettende prosess som en magisk endringsprosess av både ofre og gjerningspersoner. Sinne, redsel, skam og avmakt er følelser som ofte ligger til grunne i slike møter. Følelsene gir ofte kraft til prosessen, og det skjer en endring hos både offeret og gjerningspersonen. Et offer beskriver at gjerningspersonen gikk fra å være et motmenneske til å bli et medmenneske gjennom prosessen. (Lie, 2015)

For at flere saker skal kunne overføres til konfliktrådet som et alternativ eller som et supplement til det tradisjonelle straffesporet, må politiet og påtalemyndigheten kunne se potensialet i sakene. Deres innstilling til konfliktrådsbehandling får stor betydning for om partene samtykker i mekling i konfliktråd, og om meklingen lykkes eller ikke. En utfordring for at dette skal kunne bli praktisert, er at politi- og påtalemyndigheten må ha tilstrekkelig kunnskap om en slik behandling og hva den innebærer. På den måten kan politiet fungere som en døråpner ved å informere partene, men også motivere dem til behandling i konfliktråd. (Eide & Gjertsen, 2009)

I straffeprosessloven § 71 a, reguleres politiets adgang til å overføre en sak til konfliktrådet. For at en sak skal kunne sendes over til konfliktråd, må den være egnet for en slik behandling. Vurderingen blir gjort av påtalemyndigheten, og krever at partene frivillig samtykker til konfliktrådsbehandlingen og at de er enige om saksforholdene.

På landsbasis er politiet hovedleverandør av straffesaker, men også sivile saker til konfliktrådene (Eide & Gjertsen, 2009). Som Paus forklarer, sitert av Lie (2015), kom det likevel fram gjennom en spørreundersøkelse foretatt av sekretariatet for konfliktrådene i 2013, at 74% av politi- og påtaleansatte mente de kunne være flinkere til å sende saker til

Konfliktrådet. Deltakerne i undersøkelsen ønsket mer kunnskap om hva denne type behandlingen innebærer, men også bedre rutiner og samarbeid knyttet til å informere partene om samtykke til overføring av saken til konfliktråd. (Lie, 2015) Dette underbygges av SSB sine tall som viser at det ble oversendt ni saker i 2016 til konfliktrådet som omhandlet vold i nære relasjoner (Statistisk sentralbyrå, 2017).

En forklaring som bygger opp under det høye prosenttallet fra undersøkelsen kan være at mange polititjenestepersoner følger de rutiner og vaner man har laget seg i en hektisk hverdag. Hvis konfliktrådet ikke er en del av disse, vil det heller ikke være et alternativ for mange av sakene man jobber med. Derfor blir det svært viktig at det etableres en praksis hvor man aktivt henviser egnede saker til konfliktråd. (Elvegård & Paulsen, 2013)

Bruken av konfliktråd i familievoldssaker kan også avhenge av politiets holdninger og kunnskap om tilbudet konfliktrådet gir. Dette kan være holdninger som skyldes vaner, fordommer, oppfatninger og tradisjoner. Det kan også skyldes mangel på kunnskap om bruken av konfliktråd, og hva de har å tilby. Derfor kan godt informasjonsarbeid og et system for kategorisering av familievoldssaker være et tiltak for å oppnå holdningsendring og mer bruk av konfliktråd i egnede saker. (Elvegård & Paulsen, 2013)

Blant representanter for den tradisjonelle strafferetten, har engasjementet og interessen for gjenopprettende prosess økt. Representanter som for eksempel politi, arbeider tett innpå ofre og gjerningspersoner og ser de udekte behovene som den tradisjonelle strafferetten ikke oppfyller. Det gjelder for eksempel offerets behov for å få tilbake tryggheten etter å ha vært utsatt for et lovbrudd. Politiansatte kjenner ofte partene og deres forhistorie som ligger til grunn for en konflikt. Denne informasjonen vil være svært viktig for påtalejuristen og den vurderingen som skal tas. Det blir derfor viktig at politiet foreslår konfliktrådsbehandling for påtalejuristen der dette kan være egnet til å skape trygghet for offeret. Politiet får derfor en viktig rolle, og vil i større grad kunne være en pådriver for bruk av konfliktråd i saker som er egnet. (Lie, 2015)

Et motargument for økt bruk av konfliktråd i familievoldssaker, er at tilretteleggerne ikke har nok kompetanse til å ta seg av sakene. Det trekkes fram tre måter å imøtegå synet om manglende kompetanse, hvor det første går ut på at konfliktrådet selv må se sine begrensninger. De blir derfor nødt til å vurdere når de ønsker å støtte seg til andre samarbeidspartnere og aktører, noe det ser ut til at de gjør. I tillegg inngår det en vurdering fra

politiet i forkant av oversendelse, samt en vurdering som blir gjort i forsamlingen mellom partene. Den andre måten er å sørge for at konfliktrådet ikke forblir ukjent, mens den tredje måten er å øke kompetansen til tilretteleggerne slik at de i størst mulig grad kan imøtekomme saken på en god måte. (Elvegård & Paulsen, 2013)

For at politiet bedre skal forstå potensialet i bruken av gjenopprettende prosess, er vi avhengige av å tilegne oss gode erfaringer men også dårlige erfaringer gjennom bruken av metoden. Gode erfaringer skaper motivasjon for bedre utvikling, mens dårlige erfaringer gir kunnskap som bidrar til å endre utviklingen. Konfliktrådsløsning må ikke bli sett på som en måte å slippe unna straff, men som en prosess der gjerningspersonen får og må ta ansvar. (Lie, 2015) Det må heller ikke føre til at lovbruddet bagatelliseres eller formildes. (Barneombudet, 2012) Gjenopprettende prosess som et alternativ og et tillegg til strafferetten, avhenger av at det oppfattes som et selvstendig system som ivaretar offer, gjerningsperson men også samfunnet rundt. Dette blir avgjørende for metodens fremtid. (Lie, 2015)

Avslutning

Jeg har gjennom min drøfting sett på hva barnas behov er og hvordan gjenopprettende prosess kan være med på å ivareta disse. Oppgaven har belyst at politiets arbeid og prosessen i det tradisjonelle rettssystemet kan være mangelfullt sett opp i mot ofrenes behov og deres ivaretagelse i familievoldssaker. Jeg har derfor drøftet muligheten rundt bruk av konfliktråd enten som et alternativ til straff eller som et supplement til det tradisjonelle rettssystemet.

Oppgaven tar opp både fordeler og ulemper ved bruk av konfliktråd i saker som omhandler barn som opplever vold i nære relasjoner. For mange vil en slik tilnærming ved bruk av konfliktråd virke rart, og det er derfor knyttet en del skepsis blant politifolk på dette området. Skepsisen er ofte knyttet til ubalansen som vil kunne oppstå gjennom et slikt møte, og at gjerningspersonen vil kunne dra større fordeler gjennom en slik prosess. Det vil blant annet være viktig at både politiet men også konfliktrådet innehar den kompetansen og kunnskapen som skal til for å se hvilke saker som egner seg for en slik behandling, men også at politiet åpner for en endringskultur på feltet.

Formålet med oppgaven var å belyse hvordan politiet bedre kan ivareta barn som har vært utsatt for vold ved bruk av gjenopprettende prosess. Gjennom konfliktrådet får offeret mulighet til å ha en aktiv deltakelse i sin egen sak. Gjerningspersonen får også mulighet til å forstå hvordan offeret opplevde volden, og på den måten få en forståelse av situasjonen slik at han/hun kan ta ansvar for sine handlinger. Konfliktrådet ivaretar ofrenes behov, og fokuserer på ivaretagelse og oppfølging. Gjerningspersonen får muligheten til å få hjelp og rehabilitering, noe som vil bidra til å forebygge ytterligere vold i framtiden. Dette er med på å ivareta ett av politiets satsningsområder, og det vil derfor være viktig med et større fokus på godt samarbeid mellom politiet og konfliktrådene rundt om i landet.

Litteraturliste

- Adamson, P. (2013). *Child well-being in rich countries*. UNICEF Office of Research.
- Aas, G. (2013). *Politi- og påtalemyndighetens praktisering av familievoldsbestemmelsen (jf. straffelovens § 219)*. Oslo: Politihøgskolen.
- Barneombudet. (2012, Mars 12). *Høring - økt bruk av konfliktråd*. Hentet fra: Barneombudet: <http://barneombudet.no/wp-content/uploads/2013/09/horing-okt-bruk-av-konfliktrad.pdf> 07.02.18
- Bjerknes, O. T., & Fahsing, I. A. (2017). *Etterforskning - prinsipper, metoder og praksis*. Fagbokforlaget.
- Clausen, S.-E. (2004). Har barn som mishandles større risiko for å bli kriminelle? *Tidsskrift for norsk psykologforening*.
- Dalland, O. (2012). *Metode- og oppgaveskriving for studenter (5. utg.)*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Dalland, O. (2012). *Metode- og oppgaveskriving for studenter (5. utg.)*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Edvinsen, K. (2012). *Ordenstjeneste (2. utg.)*. Høvik: Forlaget Vett & Viten.
- Eide, A. K., & Gjertsen, H. (2009). *Med ! Eller ? Virkninger av, og utfordringer ved, gjenopprettende rett som alternativ eller supplement til straff*. Bodø: Nordlandsforskning.
- Elvegård, K., & Paulsen, V. (2013). *Familievold og tilrettelagte samtaler i konfliktråd*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS.
- Elvegård, K., Frigstad, S. A., & Thorshaug, K. (2011). *Tilrettelagte samtaler ved familievold*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS.
- Grøvdal, Y. (2013). En bedre framtid? *Materialisten: Tidsskrift for forskning, fagkritikk og teoretisk debatt*, 40 (1), 57-84.
- Holmboe, M. (2016). *Konfliktrådsloven*. Universitetsforlaget.
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2000-2001). *St.meld. nr. 22*. Oslo.
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2011). *Vendepunkt - handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2008 - 2011*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartement
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2011). *Økt bruk av konfliktråd*. Hentet fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/jd/vedlegg/rapporter/konfliktraad_30092011.pdf Lest: 12.02.18

- Justis- og politidepartementet. (2000-2001). Hentet fra:
<https://www.regjeringen.no/contentassets/26c40d034d6540a0bc49ccdf3c4512f0/no/pd/fa/stm200020010022000dddpdfa.pdf> Lest: 09.01.18
- Konfliktrådet. (2014, februar 10). *Gjenopprettende prosesser i mekling*. Hentet fra:
<https://www.konfliktraadet.no/gjenopprettende-prosesser-i-mekling.311342.no.html>
Lest: 01.03.18
- Konfliktrådet. (u.å.). *Om konfliktrådet*. Hentet fra: <https://www.konfliktraadet.no/om-konfliktraadet.311335.no.html> Lest: 08.01.18
- Lie, E. M. (2015). *I forkant - Kriminalitetsforebyggende politiarbeid*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Lillevik, O. G., & Edvardsen, O. (2016). *Vold mot barn*. Gyldendal norsk forlag.
- Mossige, S., & Stefansen, K. (2016). *Vold og overgrep mot barn og unge*. Høgskolen i Oslo og Akershus.
- NKVTS. (2011, Desember 19). *Høring - økt bruk av konfliktråd*. Hentet fra: Regjeringen:
https://www.regjeringen.no/contentassets/0440e64dec584ce7bf46c04c42646fc3/nasjonal_senter_om_vold_og_traumatisk_stress.pdf Lest: 01.03.18
- NOU 2006:10. (2006). *Fornærmede i straffeprosessen - nytt perspektiv og nye rettigheter*. Oslo: Departementenes servicesenter Informasjonsforvaltning.
- Statistisk sentralbyrå . (2017, Oktober 4). *Etterforskede lovbrudd*. Retrieved from
<https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/lovbrudde>

Lovverk

Konfliktrådsloven (2014). *Lov om konfliktrådsbehandling av 20. Juni 2014 nr. 49*. Hentet 16. mars 2018 fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2014-06-20-49?q=konfliktrådsloven>

Politoloven (1995). *Lov om politiet av 4. august 1995 nr. 53*. Hentet 16. mars 2018 fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1995-08-04-53?q=politilov>

Straffeloven (2005). *Lov om straff av 20 mai 2005 nr. 28*. Hentet 16. mars 2018 fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28?q=straffelov>

Straffeprosessloven. *Lov om rettergangsmåten i straffesaker av 22. mai 1981 nr. 25*. Hentet 16. mars 2018 fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-05-22-25?q=straffeprosesslov>

Selvvalgt pensum

Eide, A. K., & Gjertsen, H. (2009). *Med ! Eller ? Virkninger av, og utfordringer ved, gjenopprettende rett som alternativ eller supplement til straff*. Bodø: Nordlandsforskning. (Side 46-58, totalt 13 sider).

Elvegård, K., Frigstad, S. A., & Thorshaug, K. (2011). *Tilrettelagte samtaler ved familievold*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS. (Totalt 129 sider)

Elvegård, K., & Paulsen, V. (2013). *Familievold og tilrettelagte samtaler i konfliktråd*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS. (Totalt 82 sider)

Justis- og beredskapsdepartementet. (2011). *Økt bruk av konfliktråd*. Hentet fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/jd/vedlegg/rapporter/konfliktraad_30092011.pdf Lest: 12.02.18 (Totalt 130 sider).